

Lahti

Lahden vanhusneuvosto, kokous 19.05.2026

Hanke-esittely, Lahden vesiliikuntakeskus

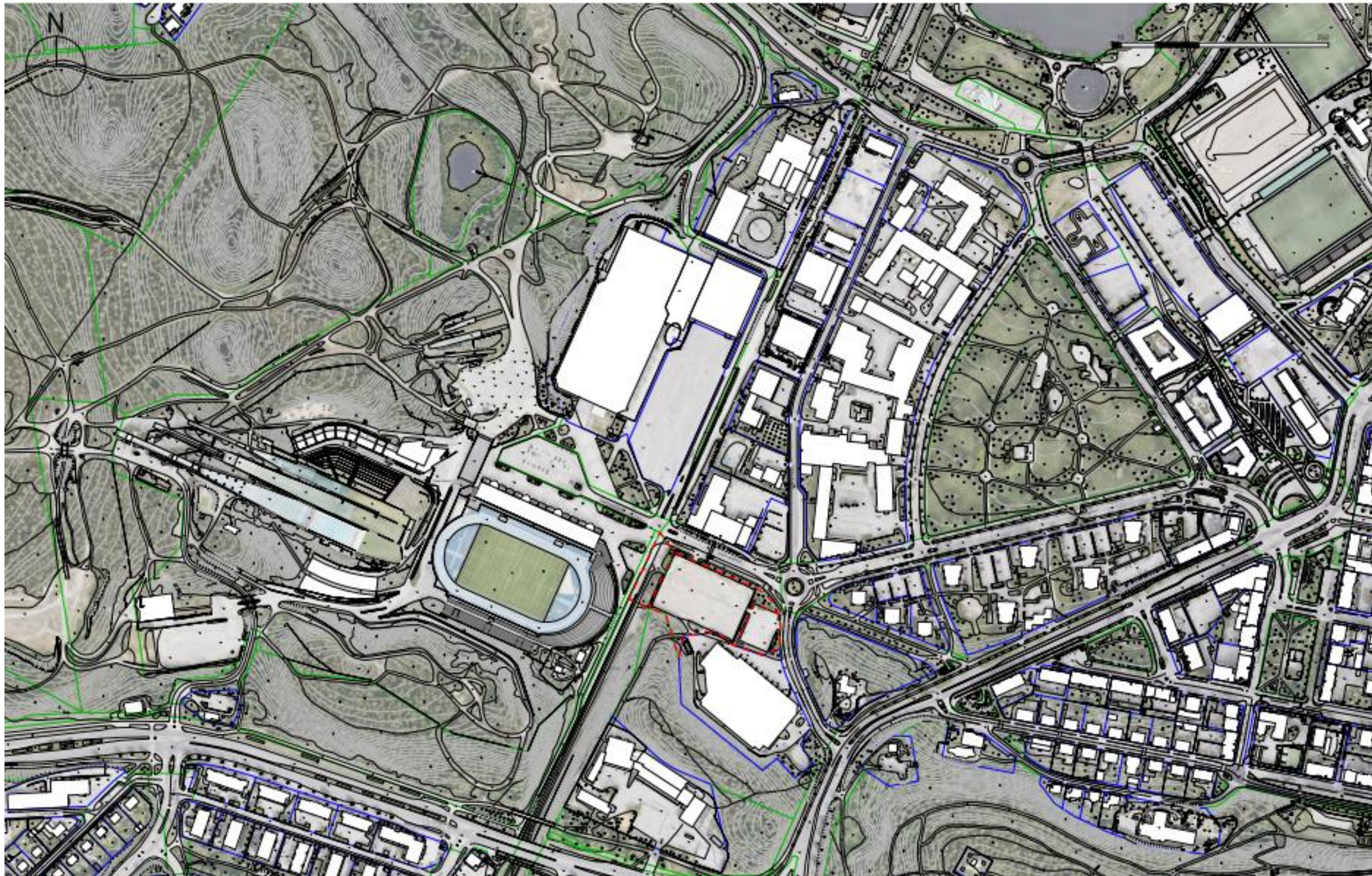
21.5.2026

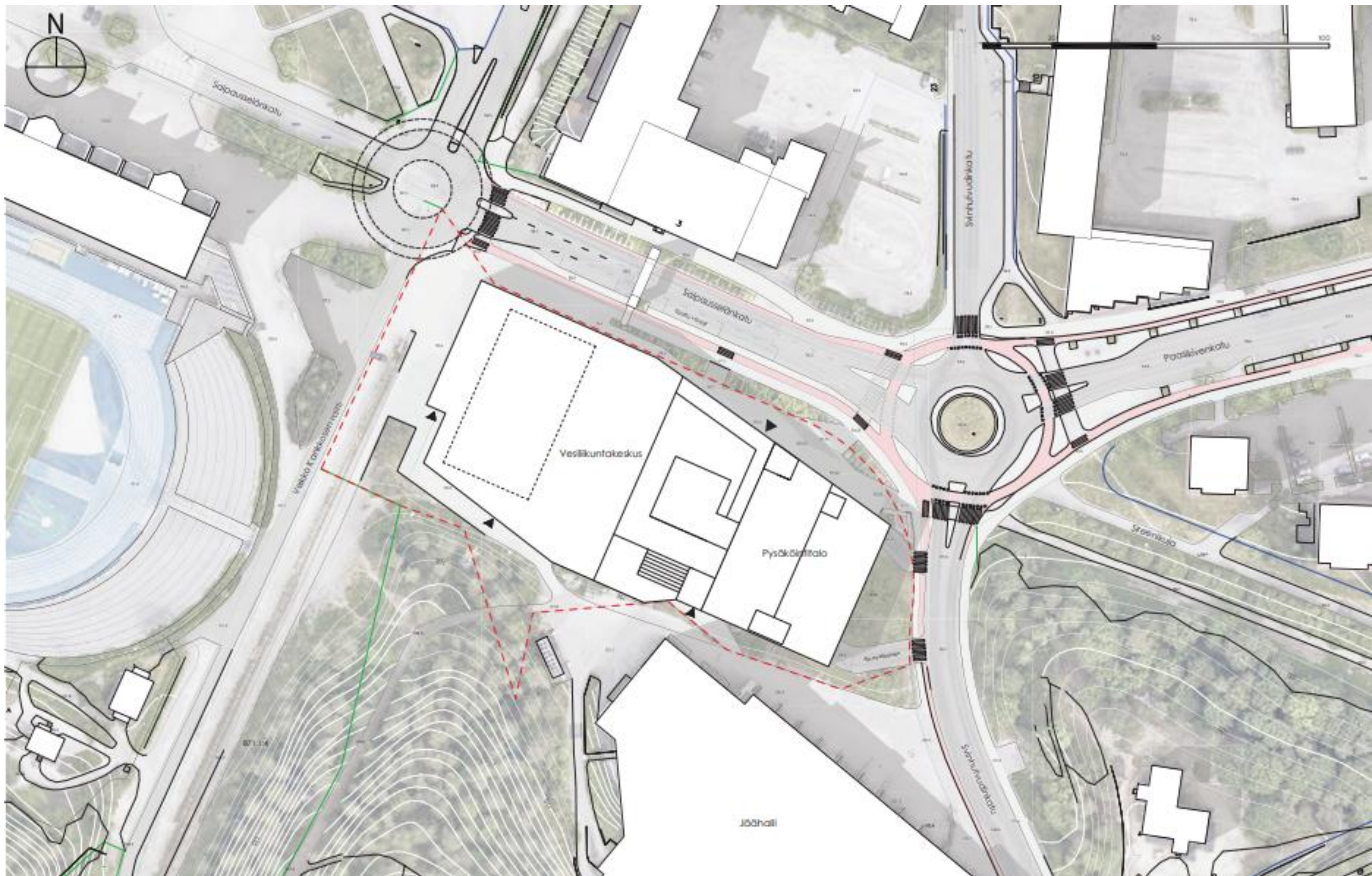
YLEISTÄ HANKKEESTA

- Hankkeen tarpeellisuus kuvattu Lahden liikuntapaikkasuunnitelmassa 2025-2035
- Hankesuunnittelu toteutettiin 3/2025 – 2/2026, hankesuunnitelman hyväksyminen kh:ssa 16.02.2026
- Sijaintipaikaksi valikoitui Urheilukeskuksen alue ja siellä jäähallin viereinen hiekkakenttä
- Vesiliikuntakeskuksen ja jäähallin pysäköintitarpeisiin esitettiin hankesuunnitteluvaiheessa ratkaisuksi rakenteellista pysäköintiä (ts. pysäköintitalo) maanpäällisten pysäköintien sijaan
- Hankkeen laajuus: vesiliikuntakeskus n. 9 500 brm² ja pysäköintiosa n. 8 400 brm² (n. 280 ap)
- Hankkeen alustava toteutusaikataulu 6/2026 – 6/2023 (suunnittelu 6/2026 – 10/2027, rakentaminen 3/2028 - 3/2030)
- Hankkeen kokonaiskustannusarvio on n. 48 M€ (alv 0 %)
- Asemakaavan muutos vesiliikuntakeskuksen osalta aloitettu 3/2026, tavoiteaikataulu kaavamuutoksen voimaantuloon alkuvuosi 2027
- Suunnittelun kilpailutus valmis, tarjousten selonottoneuvottelut käyty ja suunnittelija- ja asiantuntijavalinnoista tehty 7/11
- Rakennuttamisen ja työmaavalvontojen kilpailutus valmis, tarjousten selonottoneuvottelut pidetään 20. - 21.05. ja valintapäätös viikolla 22.
- Suunnittelijoille tiukennetut soveltuvuusvaatimukset => koulutus ja pätevyyydet sekä riittävä työkokemus (referenssihankkeina uimahalli-/kylpyläkohteet)
- Urakoitsijoilta edellytetään myös riittävää näyttöä meidän hankkeen vaativuustasoa vastaavien kohteiden rakentamisesta

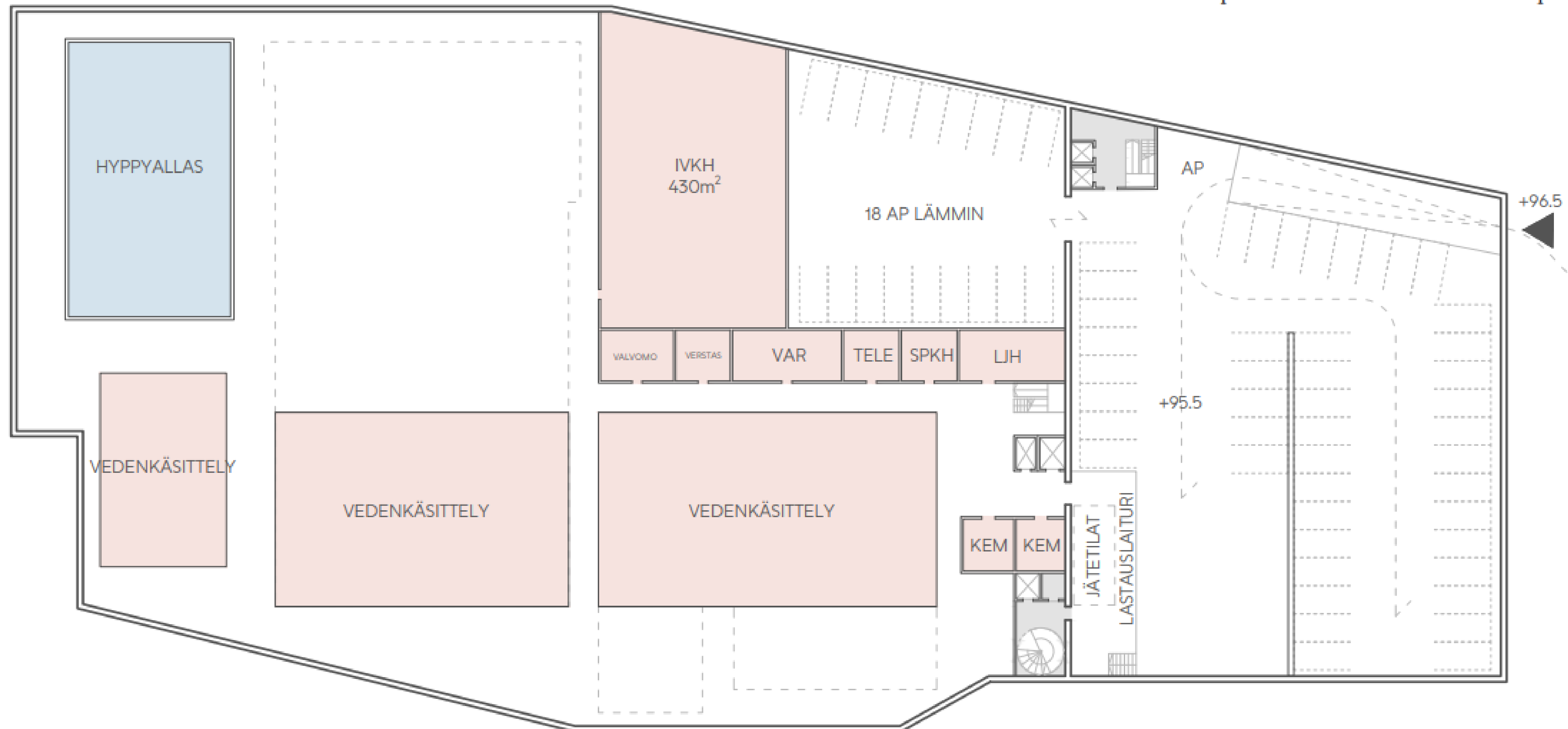
YLEISTÄ HANKKEESTA

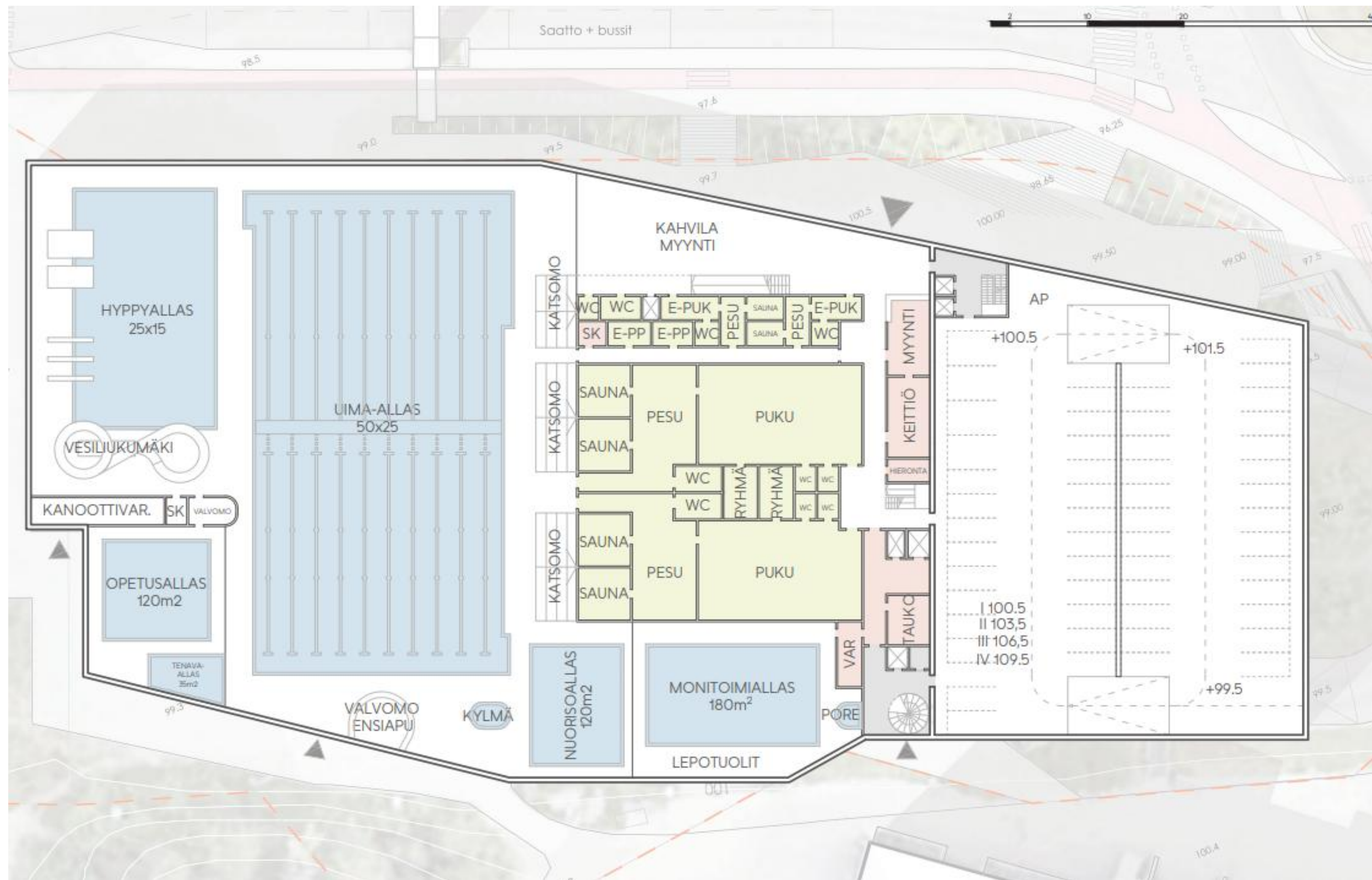
- Pääallas 10- ratainen 50 m pituinen allas, joka voidaan jakaa kahdeksi 25 metrin altaaksi välikannaksella
- Koulujen uinninopetuksen, uimakoulun, vauva-uinnin ja vapaan uinnin käyttöön tulee kolme allasta
=> opetusallas n. 120 m² (syv. 0,9–1 m), nuorisoallas n. 120 m² (syv. 0,9–1,1 m), tenava-allas n. 35 m² (syv. n. 0,0–0,3 m).
Kolmen altaan kokonaisuudella mahdollistetaan varsinkin ruuhka-aikoina uimakoulutoiminta ja vapaa uinti.
Lapset ja nuoret pääsevät uimaan samanaikaisesti uimakoulutoiminnan kanssa.
- Virkistysuimareille ja vesivoimistelijoille on suunniteltu monitoimiallas, jonka yhteydessä on varustuksena virtuaalinen vesijumppanäyttö ja niska-selkähierontapisteet. Monitoimialtaan koko n. 180 m² (syv. noin 1,2–1,4 m)
- Uimahyppääjille hyppytorni ja hyppyallas, altaan koko n. 375 m² (syv. min. 4,5 m). Hyppytornissa tasot 1 m, 3 m ja 5 m ja lisäksi ponnahduslaudat. Hyppyallas toteutetaan siten, että sitä voidaan hyödyntää myös vesijuoksussa ja kuntouinnissa, sekä kilpailuissa verryttelyaltaana.
- Virkistäytymiseen on suunniteltu kylmävesiallas ja poreallas, kylmäallas n. 8 m² ja poreallas n. 10 m².
- Vesiliukumäki, joka laskeutuu omaan erillisen jarrualtaaseen.
- Allashuoneeseen katsomotila n. 500 katsojalle, jossa myös mahdollisuus järjestää oheisharjoittelua, lämmittelyä ym.
- Kuntosali n. 300 m²

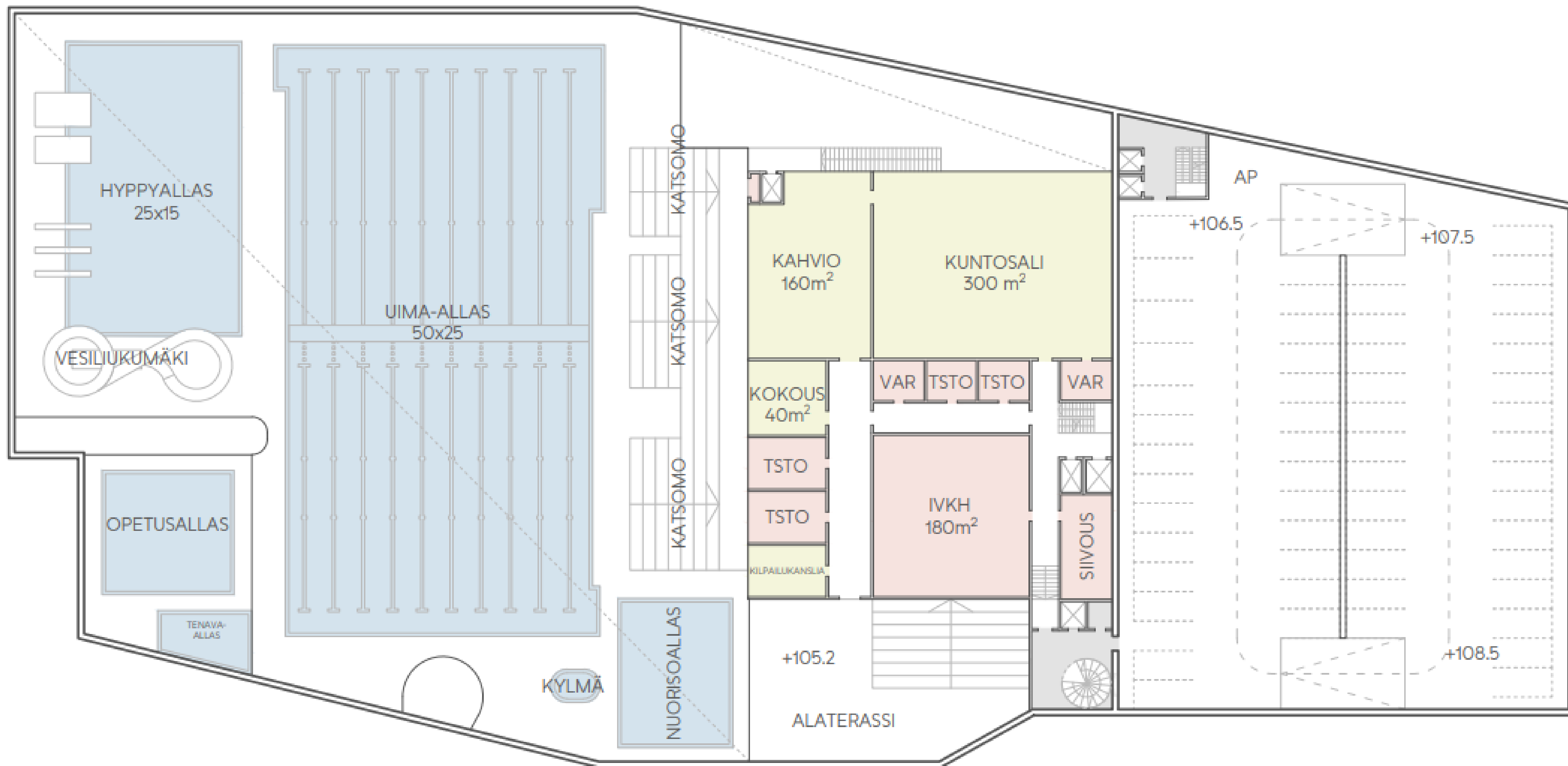


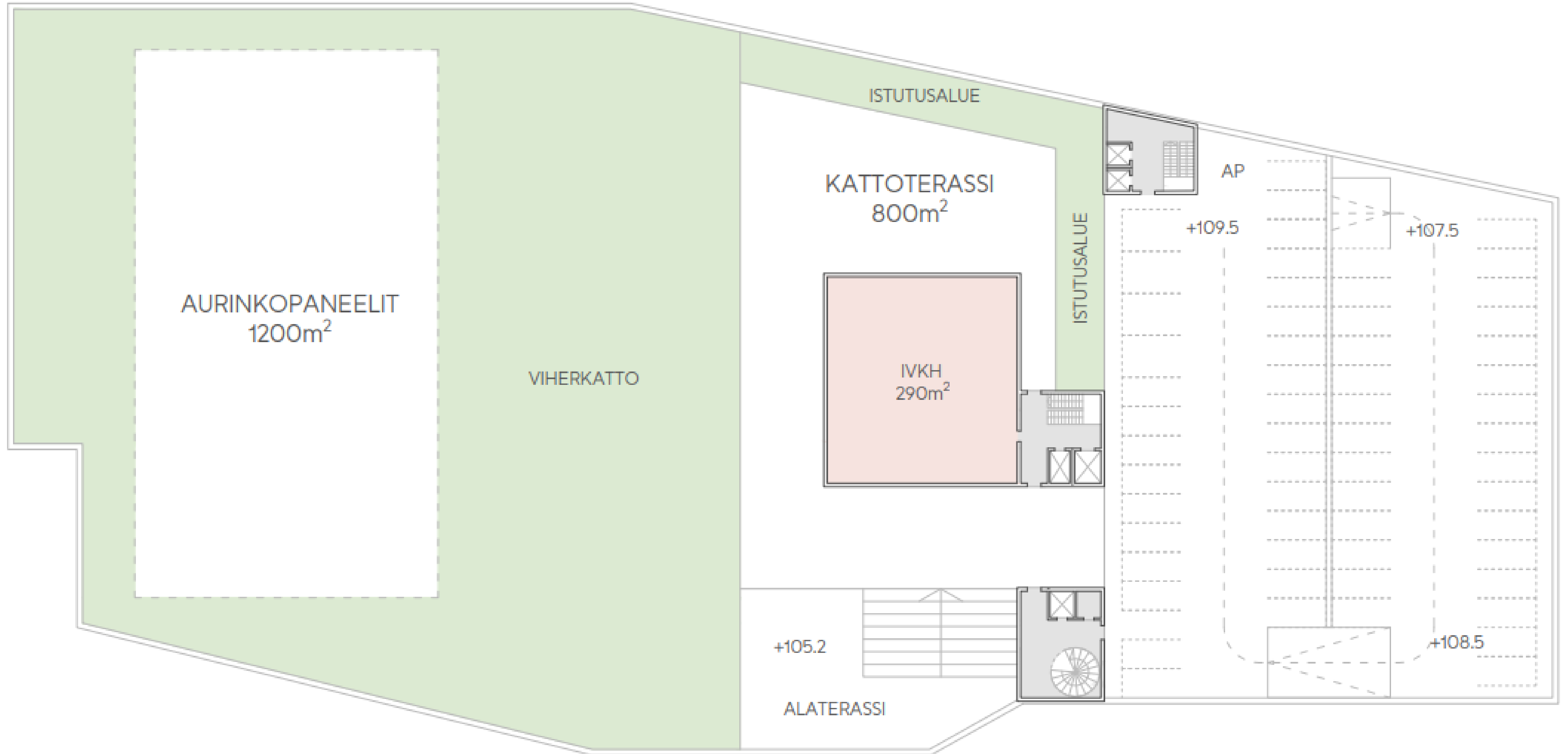


IV 57 ap









Hankesuunnitelmakirjauksia 1/5

- Henkilöautolla saapuville asiakkaille tulee tarjota riittävästi pysäköintipaikkoja. Erityisesti liikuntarajoitteiset on huomioitava tarjoamalla esteettömiä pysäköintipaikkoja, jotka ovat riittävän leveitä, hyvin merkittyjä ja mahdollisimman lähellä esteetöntä sisäänkäyntiä.
- Rakennuksen ulkopuolelle sijoitettavat opasteet tukevat asiakkaiden orientoitumista jo ennen sisään astumista. Tikku-ukko -symbolit, monikieliset opasteet ja värikoodatut reitit (esim. lattiaan integroidut värilinjat) helpottavat eri käyttäjäryhmien liikkumista ja ohjautumista oikeisiin tiloihin, kuten pukuhuoneisiin ja allashuonetiloihin.
- Pukutilojen tulee palvella monipuolisesti eri käyttäjäryhmiä kuten yksittäisiä asiakkaita, lapsia ja lapsiperheitä, koululais- ja uimakouluryhmiä, urheiluseuroja ja kilpailuihin osallistuvia, eri sukupuolta sekä transsukupuolisia ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia sekä henkilöitä, joilla on avustaja. Tämän vuoksi tiloihin tulee sisällyttää myös erillisiä ryhmäpukuhuoneita sekä yksityisyyttä tarjoavia vaihtoehtoja.
- Kaikkien tilojen tulee olla esteettömiä ja helposti saavutettavia. Esteettömät pukutilat on varustettava asianmukaisesti, ja niiden tulee tarjota riittävästi tilaa myös avustajalle.
- Pesutilojen tulee olla esteettömiä ja helposti saavutettavia. Erityisesti ikääntyneet ja liikuntarajoitteiset on huomioitava tarjoamalla mm. tukikaiteita seinille, suihkualueille istumapaikkoja peseytymisen tueksi ja varustettuna käsisuihkuilla, jotka helpottavat peseytymistä istuen tai avustettuna.
- Kaikkien käyttäjien sujuvan liikkumisen ja tilojen käytön varmistamiseksi opasteiden tulee olla selkeitä ja helposti havaittavia ja lisäksi monikielisiä ja kuvallisia, jotta ne palvelevat myös eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevia asiakkaita. Suihkutiloissa on tärkeää huomioida yksityisyyden tarve.

Altaat/yleistä:

- laatoitusten ulkokulmissa käytetään holkkia/reunapyöristystä/laattalistoja
- askelmien etureunaan reunapyöristetty laatta (ei holkkalaatta)
- altaan syvyyden muuttuminen merkitään huomiovärillä
- altaiden reunoille käsijohde (pl. hyppyallas) tai laatta tartuntareunalla
- allasvalot ja altaiden kameravalvontajärjestelmä altaisiin, joissa ne riskikartoituksen perusteella nähdään tarpeellisiksi (vähintään pää- ja hyppyaltaat)

Pääallas sekä monitoimi-/kuntoutusallas:

- portaat ja tikkaat altaan molemmissa päissä, varustetaan lisäksi luiskalla tai matalilla luiskamaisilla portailla 0,8-0,9 m syvyyteen, portaiden etureunaan huomioraidat, kiinteä allasnostin (vesihydraulitoiminen)

Saunat => turvallisuus ja esteettömyys ovat keskeisiä suunnitteluperiaatteita. Tukikaiteita tulee olla runsaasti, myös keskellä saunaa, jotta ylälauteille pääsy on turvallista eri suunnista. Esteetön kulku ja riittävä tila pyörätuolilla liikkuville on varmistettava. Riittävät liikkumistilat ja ergonomia huomioidaan, jotta eri-ikäiset ja -kuntoiset käyttäjät voivat istua ja nousta lauteille vaivattomasti.

Saunojen tilaratkaisut, materiaalit, tukikaiteet ja suojaukset suunnitellaan sellaisiksi, ettei asiakkaat missään käyttötilanteessa joudu alttiiksi palovammavaaroille. Laudeportaot suunnitellaan asianmukaisella kitkaominaisuudella, liukastumisten välttämiseksi ja askelmien reunat varustetaan selkeästi erottuvalla merkinnällä.

Hankesuunnitelmakirjauksia 3/5

Allashuonetilat:

- riittävän väljät, turvalliset ja esteettömät kulkutilat
- allassijoitteluissa huomioitu eri toiminta-alueille kulkujen sujuvuus
- lattialaatat kulkualuekohtaisesti liukuesteluokituksen mukaan
- visuaaliset, kooltaan oikein mitoitettut, heijastamattomat ja selkeät opasteet (esim. kosteutta ja kulutusrasitusta kestävää kerrosmuovia)

Puku, pesu ja saunatilat:

- esteettämiä ja helposti saavutettavia, pesutiloissa tukikaiteet ja istuinpaikkoja käsisuihkulla

Erityisesteettömät puku-, pesu- ja saunatilat:

- kaksi erillistä puku-, pesu- ja saunatilayksikköä, joissa erilaisten apuvälineiden käyttö huomioitu laajasti. Lisäksi kaksi erillistä puku- ja pesuhuonetilaa, jotka käytettävissä esim. avustajan kanssa
- tilaohjelmassa pääaulan yhteydessä avustajakoirille 1-2 tilaa, yht. 6 m²

Esteettömyys

Esteettömyyden tavoitteena on, että kaikki ihmiset, riippumatta kyvyistään tai rajoitteistaan, voivat liikkua, toimia ja osallistua yhteiskunnan toimintaan yhdenvertaisesti ja kokea samalla sosiaalista osallisuutta. Esteettömän rakentamisen tavoitteena on luoda ympäristö, joka on kaikille käyttäjille helposti saavutettavissa ja käytettävissä ja että erillistilojen rakentamisen sijaan kaikki voivat käyttää samoja tiloja ja palveluja. Näin toimien saavutetaan myös tilatehokkuuden parantumisen myötä taloudellisia etuja. Lähtökohtana kaikissa asiakastiloissa on kaikkien kuntalaisten yhdenveroinen palvelu ja esteettömyys.

Vesiliikuntakeskuksessa ja sen lähiympäristössä edellytetään esteettömyyden erityistasoa. Esteettömyydessä huomioidaan näkemis-, kuulemis- ja liikkumisympäristöjen esteettömyys sekä niihin liittyen riittävä ja oikeanlainen valaistus.

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä (241/2017) määrittää lakisääteiset ohjeet julkiselle rakentamiselle.

Asetuksessa on huomioitu esim. konkreettisesti eri tilojen minimimitoitukset. Tämän lisäksi saatavilla on ammattilaisten laatimia ohjeita, joista osa on erityisesti uimahalli-, sauna- ja pesutilarakentamiseen suunnattuja.

Suunnittelussa käytetään apuna opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntapaikkajulkaisun 106 ”Esteettömät sisäliikuntatilat” uimahalleja koskevia ohjeita, joihin suunnittelijoiden on tutustuttava.

Sauna-, puku- ja pesutilojen osalta suurimman vaikutuksen esteettömyyteen tuo erityissaunaosastot, jotka nimenomaan suunnitellaan palvelemaan rajoittuneen toimintakyvyn asiakkaita.

Esteettömyys

Allashuonetiloissa ja altaissa esteettömyys huomioidaan mm. rakenneratkaisuissa, värityksissä, opasteissa ja apuvälineissä. Pää- ja monitoimialtaat varustetaan kiinteillä, vesihydraulitoimisilla allasnostimilla sekä matala-askelmaisilla portailla tai luiskilla. Portaat varustetaan kaitein/käsijohtein, jotka jatkuvat riittävästi vedenpinnan yläpuolelle. Kaikki tasoerot ja porrasaskelmien etureunat tiloissa merkitään korostusvärein, kuten myös altaiden syvyyden muutokset. Altaissa huomioidaan toimintarajoitteisuus mm. käsijohteiden koon ja niiden reunaetäisyyksien mitoituksissa. Opasteita tulee olla riittävästi, oikeissa sijainneissa ja niiden tulee olla selkeitä ja visuaalisesti hyvin havaittavia sekä niissä on huomioitava myös monikulttuurinen asiakaskunta.

Pääaltaan yhteydessä olevaan katsomoon varataan tilaa ja esteetön kulku pyörätuolia käyttäville. Sisääntuloaulan yhteyteen varataan tilaa erilaisten apuvälineiden säilytykseen ja fyysisesti vammaisen tai toimintarajoitteisen käyttäjän avustajakoirille varataan myös tilaa aulan yhteydestä.

Hissien ja niihin rajautuvien liikennealueiden mitoituksessa sekä hissien hallintalaitteiden suunnittelussa huomioidaan liikkumis- ja toimimisesteisten toimintamahdollisuus.

LE- autopaikkojen määrä ja koko mitoitetaan RT- ohjeiden mukaan (min. 5,0 x 3,6 m). Saattoliikenteen suunnittelussa huomioidaan esteetön ja turvallinen siirtyminen sisätiloihin. Esteettömyysvaatimukset huomioidaan myös piha- ja liittymäalueilla tarvittavin luiskauksin ja opastein kevyenliikenteen, katuliikenteen ja sisäänkäyntien osalta.

Muuta huomiotavaa

- mieluummin matalat, helppokulkuiset portaat altaisiin kuin luiskat, jotka vievät paljon tilaa ja niissä suuri liukastumisvaara (käyttää muutkin kuin liikuntarajoitteiset) => lisäksi allasnostimet pää- ja monitoimialtaissa
- pysäköintitalossa LE- autopaikkoja ja hissit
- esteetön kulku kuntosaliin, katsomoon ja kattotasolle
- Tilakeskuksen suunnitteluohjeissa on kattavat määritykset esteettömien WC- tilojen mitoitukseen ja varusteluun sekä opastemerkintöihin

Kommentit, huomiot, evästyks?

Seuraavissa kuvissa on esitetty ratkaisuja eri uimahalleista Suomesta, lähinnä esimerkinomaisesti kuvaamaan selkeiden opastusten, väritysten, materiaalien käytön ja esteettömien pesutilaratkaisujen merkitystä.

Väritusten merkitys on todella suuri eli esim. laajoilla ja liian tummilla lattia- ja kalustepinnoilla esteiden ja korkeuserojen havaittavuus vaikeutuu ja voi syntyä vaaratilanteita.

Viimeisen kuvan tarkoituksena on vain tuoda esille nousukaiteen merkitys laudeosuuksien keskellä helpottamassa lauteille nousua. Kuvan kaide ei kuitenkaan ole toimiva eli on liian leveä kunnollisen otteen saamiseksi eli tässäkin pieni, mutta tärkeä yksityiskohta joka tulee ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

Muuta huomioitavaa



Oulaisten uimahalli.
Pukukaapit pyörätuoliasiakkaille.



Kuopion Kuntolaakson uimahalli. Ohjaava valaistus, huomiovärit



Oulaisten uimahalli,
istumapesupaikka
- tukikahvat
- huomiovärit
- jalkojenpesutaso



